

การพัฒนาโปรแกรมการสอนхим ตามแนวหลักสูตรงานอาชีพ
สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

นางสาวจิรพรรณ จันทร์ผกา

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2628-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I208๙๑๖2๖

A DEVELOPMENT OF DULCIMER TEACHING PROGRAM BASED ON
THE PRACTICAL CURRICULUM FOR PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS
IN SCHOOLS UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Miss Jirapun Chanphaka

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Education in Elementary Education

Department of Elementary Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2628-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาโปรแกรมการสอนхим ตามแนวหลักสูตรงานอาชีพ
สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร

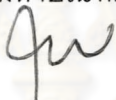
โดย นางสาวจิรพรรณ จันผกา

สาขาวิชา ประถมศึกษา

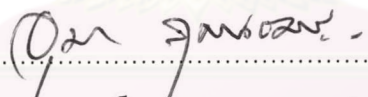
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ลำลี ทองจิ๋ว

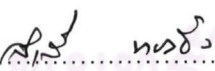
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ อรวรรณ บรรจงศิลป์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

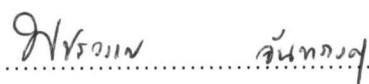

..... คน บดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุมา สุคนธมาน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ลำลี ทองจิ๋ว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ อรวรรณ บรรจงศิลป์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พชรวรรณ จันทรางศุ)

จิรพรรณ จันผกา : การพัฒนาโปรแกรมการสอนขิม ตามแนวหลักสูตรงานอาชีพสำหรับ
 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (A DEVELOPMENT OF
 DULCIMER TEACHING PROGRAM BASED ON THE PRACTICAL CURRICULUM FOR
 PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE BANGKOK
 METROPOLITAN ADMINISTRATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สำลี ทองธวิ,อ.ที่ปรึกษาร่วม :
 รศ.อรวรรณ บรรจงศิลป์, 173 หน้า. ISBN 974-17-2628-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาโปรแกรมการสอนขิม ตามแนวหลักสูตรงานอาชีพ
 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีการดังนี้

- 1) พัฒนาเนื้อหาจากแนวทางการปฏิบัติและขั้นตอนการสอนขิมของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนขิม
- 2) จัดแนวกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง กระบวนการพัฒนาโปรแกรม
 มีขั้นตอนดังนี้ 1) การศึกษาวิจัยข้อมูลขั้นพื้นฐานโดยการศึกษาแนวทางในการปฏิบัติและขั้นตอนการ
 สอนขิมของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนขิมและการศึกษาเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการสอน การ
 พัฒนาหลักสูตรงานอาชีพและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช
 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ 2) การสร้างโปรแกรมการสอนขิมโดยนำข้อมูลที่
 ได้จากการศึกษาวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอน และ
- 3) การนำโปรแกรมไปทดลองใช้

ผลการวิจัย

1. โปรแกรมการสอนขิมที่พัฒนาขึ้นมีรายละเอียด ดังนี้ 1) แนวคิดพื้นฐานของโปรแกรม
 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรมการสอน 3) ลักษณะของโปรแกรมการสอน 4) ลักษณะของผู้เข้าร่วม
 โปรแกรมการสอน 5) วิธีการจัดการเรียนการสอน 6) เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการเรียนการสอน 7) สื่อการ
 เรียนการสอน 8) แผนการจัดกิจกรรมในโปรแกรม และ9) การประเมินผลโปรแกรม
2. ขั้นตอนการสอนขิมตามโปรแกรม มีดังนี้ 1) การจัดวางขิม 2) การนั่งตีขิม 3) การไหว้ขิม
 4) การจับไม้ตีขิม 5) วิธีการตีขิม 6) การตีไล่เสียงโดยใช้โน้ตแต่ละเสียง 7) การตีไล่เสียงโดยใช้โน้ตคู่แปด
 8) การตีขิมเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น 9) การตีขิมโดยมีเครื่องจังหวะประกอบ และ10) การตีขิมร่วมกัน
 เป็นหมู่
3. นักเรียนที่ผ่านโปรแกรมการสอนขิมมีค่าเฉลี่ยคะแนนภาคความรู้สูงกว่าเกณฑ์ 60% อย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าเฉลี่ยคะแนนภาคปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ 60% อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .01

ภาควิชา.....ประถมศึกษา..... ลายมือชื่อนิสิต..... จิรพรรณ จันผกา
 สาขาวิชา.....ประถมศึกษา..... อาจารย์ที่ปรึกษา..... สำลี ทองธวิ
 ปีการศึกษา.....2545..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... อรวรรณ บรรจงศิลป์

4383670527 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD : DEVELOPMENT / DULCIMER / TEACHING PROGRAM / PRACTICAL CURRICULUM

JIRAPUN CHANPHAKA : A DEVELOPMENT OF DULCIMER TEACHING PROGRAM BASED ON THE PRACTICAL CURRICULUM FOR PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SUMLEE THONGTHEW, Ph.D., THESIS COADVISOR : ASSOC. ORAWAN BANCHONGSILPA, 173 pp. ISBN 974-17-2628-7.

The objective of the research is to develop the Dulcimer Teaching Program based on the Practical Curriculum for Prathom Suksa six students in schools under the Bangkok Metropolitan Administration by means of the following steps : 1) Developing the content from practical guideline and process of teaching of the 4 outstanding dulcimer experts ; 2) Teaching activities are emphasised on the job training techniques. The program development processes are as follows: 1) Studying fundamental data based on the practical guideline and the fundamental information, by using expert practical guideline and process of teaching dulcimer, including the related text on teaching program, curriculum development vocational education and the teaching activities according to special experience group of the curriculum structure of the National Curriculum B.E. 2521 (updated B.E. 2533); 2) Using the information from stage I to be the topics of content and teaching activities, and 3) Implementing the program.

Findings :

1. The detail of dulcimer teaching program are as follows: 1) Basic idea of the program; 2) Objective of the program; 3) Qualification of the program; 4) Characteristic of the participants; 5) Setting teaching technique; 6) The content of the program; 7) Learning media; 8) Activities planning; and 9) Program evaluation.
2. The teaching processes are as follows: 1) The position of dulcimer; 2) The sitting pattern; 3) Showing respect; 4) How to handle the stick; 5) How to play; 6) Playing unison; 7) Playing octave; 8) Playing 2 stages rhythm song; 9) Playing with percussion instruments; and 10) Playing together with dulcimer band.
3. The average learning achievement scores of the Prathom Suksa six students were above the criteria scores stipulated at 60% at the .01 level of significance, and the average behavioral scores derived from the behavioral observation of the students were above the criteria scores stipulated at 60% at the .01 level of significance.

Department.....Elementary Education.....

Field of study.....Elementary Education.....

Academic year.....2002.....

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Co advisor's signature.....

Jirapun Chanphaka

Sumlee Thongthaw

Orawan Banchongsilpa

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร. สำลี ทองธิว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขตลอดจนให้ข้อคิดต่างๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อรวรรณ บรรจงศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนและให้โอกาสในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อุมา สุคนธมาน ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ พชรวรรณ จันทร์รางคู่ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย และขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนพิมพ์ทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ได้สละเวลาในการให้สัมภาษณ์และได้ให้ข้อมูลอันมีค่าต่อการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ พิภูล ชาติตระกูล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) พร้อมทั้งคณะครูและนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมืออย่างยิ่งในการทำวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ศรีกุล นกจันทร์ หัวหน้าชมรมดนตรีไทย โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ที่ได้ให้การดูแลและให้ความเอื้อเฟื้อแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีระหว่างการทดลองเครื่องมือวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงแด่ครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้านการตีพิมพ์แก่ผู้วิจัยด้วยความเอื้ออาทรตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์อรวรรณ บรรจงศิลป์ และอาจารย์ชนก สาคริก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งเป็นผู้ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย รวมทั้งให้กำลังใจและให้การสนับสนุนด้วยดีเสมอมา

จิรพรรณ จันทร์ผกา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
สมมุติฐานการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
โปรแกรมการสอน.....	13
ความหมายของโปรแกรมการสอน.....	13
องค์ประกอบของโปรแกรมการสอน.....	14
การพัฒนาโปรแกรมการสอน.....	15
การประเมินผลโปรแกรมการสอน.....	17
หลักสูตรงานอาชีพ.....	19
ความหมายและลักษณะของหลักสูตรงานอาชีพ.....	19
หลักและองค์ประกอบของหลักสูตรงานอาชีพ.....	20

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ขั้นตอนการสร้างหลักสูตรงานอาชีพ.....	22
เทคนิคการสอนงานอาชีพ.....	24
หลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษ.....	27
ความสำคัญและจุดมุ่งหมายของกลุ่มประสบการณ์พิเศษ.....	27
วัตถุประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์พิเศษ.....	28
โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษ.....	28
แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล....	29
การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา.....	30
จุดประสงค์ของการเรียนดนตรี.....	30
แนวคิดในการสอนดนตรี.....	31
การวัดผลสัมฤทธิ์ในการสอนดนตรี.....	32
การสอนดนตรีไทยในระดับประถมศึกษา.....	35
การจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในอดีต.....	35
การจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในปัจจุบัน.....	36
แนวการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยและการประเมินผล.....	38
แนวคิดที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย.....	39
การแบ่งเนื้อหาดนตรีไทย.....	39
หลักการสอนดนตรีไทย.....	40
เทคนิควิธีการสอนดนตรีไทย.....	41
ความรู้เกี่ยวกับขิมและวิธีการตีขิม.....	43
ประวัติและพัฒนาการของขิมในประเทศไทย.....	43
ส่วนประกอบและวัสดุที่ใช้ทำขิม.....	44
ลักษณะและรูปแบบของวิธีการตีขิม.....	45
ข้อปฏิบัติในการตีขิม.....	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
การศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน.....	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	การสร้างโปรแกรมการสอนхим.....	49
	การทดลองใช้โปรแกรม.....	55
	การปรับปรุงและการนำเสนอโปรแกรม.....	56
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	56
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	78
	ขั้นตอนการวิจัย.....	78
	สรุปผลการวิจัย.....	80
	การอภิปรายผลการวิจัย.....	85
	ข้อสังเกตจากการวิจัย.....	89
	ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้.....	91
	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป.....	92
	รายการอ้างอิง.....	93
	ภาคผนวก.....	99
	ภาคผนวก ก.....	100
	ภาคผนวก ข.....	102
	ภาคผนวก ค.....	112
	ภาคผนวก ง.....	129
	ภาคผนวก จ.....	138
	ประวัติผู้เขียน.....	173

สารบัญญัตราสาร

ตารางที่		หน้า
1	โครงสร้างแผนการจ้ดกิจกรรม.....	52
2	สรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน ในชั้นเตรียมการสอน.....	59
3	สรุปข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการสอนของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน	60
4	สรุปข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการสอนของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน	61
5	สรุปข้อมูลในการเตรียมการสอน วิธีการสอนและการประเมินผลโดยใช้ แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คน.....	62
6	สรุปขั้นตอนการสอนภาคปฏิบัติ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดจากการ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คน.....	63
7	ข้อเสนอแนะและสิ่งที่ควรปรับปรุงในแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการสอน จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	70
8	ข้อเสนอแนะและสิ่งที่ควรปรับปรุงในแบบสังเกตพฤติกรรมการตีพิมพ์ของนักเรียน จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	71
9	ข้อเสนอแนะและสิ่งที่ควรปรับปรุงในแบบทดสอบความรู้ของนักเรียน จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	71
10	ข้อเสนอแนะและสิ่งที่ควรปรับปรุงในแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	71
11	ข้อเสนอแนะและสิ่งที่ควรปรับปรุงในแผนการสอนจากการประเมิน ของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	72
12	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคความรู้และคะแนนภาคปฏิบัติของนักเรียน.....	73
13	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบความรู้ หลังการทดลองของนักเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนด.....	74
14	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการสังเกต พฤติกรรมการตีพิมพ์ของนักเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนด.....	75
15	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน.....	76

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่		หน้า
1	ภาพวงเครื่องสายผสมขิม.....	44
2	ภาพแสดงองค์ประกอบขิม.....	44

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	ขั้นตอนการสร้างหลักสูตรงานอาชีพ.....	23
2	โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษ.....	29

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย